

Leto II.

Novo leto 1949.

Štev. 11.

v Novo leto

Eno leto več je za nami. Eno leto, ki je minulo hitro, kot tečejo vsa leta sploh. Vendar lahko predstavlja leto dni v življenju posameznika, družbe, naroda in države mnogo. V teku enega leta je opravljenega veliko dela, hodisi gradečega ali pa rušilnega, dela, ki ima lahko posledice za dolgo razdobje vnaprej. Ali mislimo o tem?

Mi vsi si želimo vrnitve, čim bi okoliščine to dopuščale. V naši domovini vlada brezobziren teror in izmozgavanje sile našega naroda in zemlje. Iz dneva v dan se bolj izpreminja lice naše dežele in z njim karakter našega človeka. Starejša generacija lega v grob, sedanja tlačani, prihajajoča generacija pa je vzgajana v komunističnem duhu. Ali kaj razmišljamo o tem?

Slovenski begunci so razkropljeni po vsem svetu. Zagrizli so se v delo v borbi za vsakdanji kruh. Večina ni našla sebi primerne zaposlitve, skladno svojemu poklicu in izobrazbi. Vsi pa upajo na izboljšanje tekom časa, ko se dodoobra upoznajo s prilikami in možnostmi. Veliko jih še čakajo po DP-taboriščih. Veliko jih je bolanih, onemoglih in nesposobnih za delo. Ali dovolj mislimo na to?

Svetovni položaj ne vzbuja nobenega pretiranega zadovoljstva. Sedanje stanje nam ne obeta hitrega preobrata v naši domovini. Vojska bi pomenila strahotno razdejanje. Upanje razkrojiti komunistično organizacijo mirnim putem prevladuje. Ako bodo demokratične sile dovolj močne, bodo v tem morda tudi uspeli. Toda komunisti tudi niso od včeraj. Vprašanje je, ali skušajo zapadne velesile komunizem uničiti ali pa mu samo odbiti ostrino. Čim je Tito pokazal lepše lice, takoj je bila predvidena možnost sporazuma med njim in Zapadom.

Sanje in besedičenje lahko zato pustimo ob strani. Eno leto več je minulo in letnica 1945 se oddaljuje. Slovenci nimamo lastne emigrantske organizacije in vsak posameznik si skuša pomagati kot ve in zna. Kakva sramota za naše priznane organizacijske sposobnosti! Koliko več bi pomenili pred tujo javnostjo s tako organizacijo! Koliko lažje bi mogli doseči izboljšanje našega položaja! Koliko močnejše bi zvenela naša beseda odpora proti Titovemu nasilju in v obrambo našega teroriziranega naroda! Ali sploh kaj mislimo o tem?

Izguhljamo se v malenkostih, predsodkih, da - celo v intrigah! Sedaj je čas, da se dokaže, da niso načela samo puhle fraze, limanice za lahkovorne ljudi! Ako kdaj, sedaj je čas, da ta načela že enkrat postanejo meso in kri.

Slovenska begunska organizacija pa ni in ne sme biti "korito", za katerega se bomo stopili kot svoje čase pred vojno. Delo za tako organizacijo je dolžnost in zahteva odgovornosti. Vsakršno drugačno tolmačenje vodi k temu, da do organizacije ne bo prišlo. Nekateri si tega tudi ne že-

le, ker sede raje pri nenadzorovanem "koritu". In takih smo že do grla siti. Ohajajo nas slabi spomini.

Novo leto začnimo z dobro voljo in čistim ^{srcem} letos se mora pokazati, ali smo še vredni slovenskega imena ali ne!

Stanič Ivan

IVAN CANKAR

/ 10.5.1876 - 11.12.1918 ; ob 30-letnici smrti/

Za Cankarja, odnosno za njegovo delo, se je v našem javnem, zlasti pa političnem življenju, vselej vodila in se še vodi - borba. Skušalo se je njegovo delo in njegove izpovedi istovetiti z različnimi političnimi idejami, ki so v njegovem, pa tudi današnjem času prevevale naše življenje.

To velja v prvi vrsti za levičarske struje, katerih najskrajnejše - boljše vizem, se je v teku svojega razvoja na naših tleh prizadeval dokazati, da je Cankar njegov predhodnik in glasnik.

Cepprav se je Cankar res udeleževal tudi političnega življenja, to njegovo delovanje vendarle ne more biti merilo ali kašipot za ocenjevanje njegovega dela ter primerjanja ali istovetenja s to sli ono politično idejo današnje dobe.

Ivan Cankar, otrok vrhniškega klanca siromakov, je s svojo mehko dušo kmalu spoznal, da v človeškem redu ni pravice, da je, kot njegov rojstni kraj tudi ves svet podeljen na revne in bogate, na dobro in zlo, pravico in krivico. Ko pa se je v njem sprostila ustvarjalna sila, je ta svoja opazovanja, zaznavanja in prepričanja v svojih delih, v dovršenem jeziku ter globoko estetsko, odkrito in neustrašeno izpovedal z blestečimi prilikami in podobami iz realnega življenja.

Ta oster čut in posluš za zven človeške usode ter razumevanje za trpljenje malega človeka, sta mu omogočila, da je do skrajnosti spoznal človeško dušo, z njenimi slabimi in dobrimi lastnostmi ter postal pravi apostol siromakov.

"Moje oči niso mrtev aparat," pravi sam o tej svoji lastnosti, "moje oči so pokoren organ moje duše, moje in njene lepote, njenega sočutja, njene ljubezni in njenega sovraštva."

Ni pa nujno, da je vsled tega svojega prepričanja, svoje ljubezni do siromakov vsega sveta ter sovraštva do onih, ki "se vozijo v kočijah", bil glasnik revolucije, ali vsaj ne take, kot je ona, ki si ga danes lažje za svojega predhodnika.

Cankarjevo sočutje in ljubezen do socialno šibkih in zatiranih, je v svojem najglobljem bistvu prava krščanska ljubezen, v skladu z zapovedjo: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!, zato bi ga mogli prav tako označiti za glasnika preporeda človeštva v luči krščanstva, ki je od vekomaj gojilo ljubezen do ubogih in ki se, nekdanj, kot danes, bori za odpravo socialnih krivic ter resnično, medsebojno ljubezen vseh ljudi.

Ako je Cankar v svojih "Podobah iz sanj", ob zatonu svojega življenja, vzkliknil po materi, domovini in - Bogu, tega gotovo ni storil zaradi boljšega zaključka te svoje stvaritve, temveč je ta klic priznanje treh najvišjih idealov, ki jim je vse svoje življenje služil s sijajnim kadilom svoje vzvišene umetnosti.

Delo Ivana Cankarja, ki je za Prešernovo pesmijo nov vrh in nov cvet slovenske literature, je tako dovršeno, tako izkristalizirano, a tudi tako njegovo, da, tako cankarjansko, da ga je nemogoče uklepati v kakršne koli okvirje. Ono je last vsega naroda, ker je iz njega, njegovega trpljenja, izšlo ter je zanj in njemu v tolažbo ter ohranjenje, pisano!

Zato bo mogel le oni, ki bo v njem iskal podobo in dušo svojega naroda, njegovo življenje in trpljenje, da: sebe samega, - odkriti pravo vrednost ter večno lepoto tega zaklada resnice. Le oni bo mogel - razumeti Cankarja!

Ljubo

Strgane jaslice

Sedeli smo pod oljkami, ko je zahajalo sonce in opazovali oblake, ki so se menjali od minute do minute. Vse barve so se vrstile in spreminjale na nebu. Na pokrajino so legale sence, vedno temnejše. Naš govor je zamrl, nikomur ni bilo do besed. Zatopili smo se sami vase in molčali.

Moje misli so blodile daleč po domovini v časih komaj preživetih in se zadržavale na posameznih trenutkih in dogodkih. Iskal sem pojasnila na marsikaj, česar nisem mogel dojeti. Toda največkrat odgovora nisem našel. Zakaj se usoda tako igra z nami, kakor s temi oblaki?

Prijatelj je pretrgal molk. Prve besede so me neprijetno zbudile iz sanj in sem že hotel proč. Toda radovednost me je zadržala.

"V četi sem imel dijaka. Ker je bil slaboten, sem ga odredil za pisarja. Kaj bi vam rekel o njem? Bil je kakor večina fantov v četi. Poslušen in za vsako službo takoj pripravljen, na stražo, v patrolo, na vsako delo. Saj veste, za vse službe ni mogoče voditi redne liste. Včasih je že tako prišlo, da je narednik vprašal moštvo: "Kdo se javlja? Kdo gre?" Sicer pa je bil fant molčeč. Redkokdaj sem ga videl smejati se. Na njegovem obrazu se je odražala neka skrita bolečina. Kaj neki ga tare, sem si mislil.

Kmalu mi je sam odkril svojo bol. Imel je dekle, - prva ljubezen! Septembra, leta triinštirideset, je zbežala z doma k partizanom. Toliko mi je povedal. Iz teh besed in notranje bolečine, ki sem jo opazil v nje govih očeh, pa sem videl, da o dekletu ne ve ničesar več. Vprašal ga ni sem, le čudil sem se, kako, da je ne more pozabiti. Bil mi je zagoneten. Zdelo se mi je, da bi tako deklino lahko pozabil. Vidite, pa jo ni mogel.

Med tem se je popolnoma stemnilo. Mlad mesec se je skril za oblake, čez oljke pa so se spreletavali čuki in skovikali. Zazehlo me je okrog srca. Prijatelj je nadaljeval:

"Nesrečno naključje, ali kaj, je hotelo še več. Tisto zimo pred Božičem smo stikali za partizani v Dobropoljski dolini. Jože je bil z menoj. Sicer ne bi moral. Ali vedno je silil z menoj. Nad Hinjami naletimo na partizane. Čisto blizu. V hipu je nastalo živahno streljanje na obeh straneh. Razvil sem četo, pa tudi njih je bilo vedno več. Obetal se je vroč boj. Pogledam Jožeta, ki je bil par korakov od mene. Za božjo voljo, kaj mu je? Stal je pokonci ob drevesu in gledal naprej. Toda njegove oči in obraz! Nikdar ne pozabim teh oči, iskrečih se v solzah, in obraza, ki je drhtel v pritajeni boli. "Lezi," sem zavpil. Tam, z njive, odkoder so strojnice sipale smrt, je zadonelo divje kričanje: "Juriš!!! Uraa!!!" Sredi kričanja sem na onkraj njive zapazil postavo, kričečo z dvignjeno puško v roki, ki je kazala na nas. Postava v moški obleki, toda gosti plavi lasje, ki jih mala partizanska čepica ni mogla skriti, so jo izdali - bila je ženska. Jožetovo obnašanje pa mi je povedalo, da je v njej spoznal svojo Majdo. Še enkrat sem pogledal tja čez in za kratek hip ujel s pogledom partizanko plavih las, s sivo ruto okrog vratu. A spustil se je večer in streljanje je ponehalo. Umaknili so se.

Dolgo sem razmišljal o Jožetu in njegovi bolečini. Rad bi ga bil tolažil, toda bal sem se, da ne bi z okornimi besedami dosegel ravno na =

sprotno. Dogodka mu nisem omenil nikdar in tudi on meni ne. Fantje so se veda govorili o mladi partizanki, saj so jo vsi videli v boju in marsikakšna robata je padla na njen račun in vsaka je zadela Jožeta. Ubogire vež! Še vedno jo je ljubil!

V januarju sem prišel s četo v Malo vas in se kake pol ure zadržal tu. Vstopim z Jožetom v prvo kmečko hišo, da bi se malo ogrela.

"Kako je?" vprašam kmeta.

"O, že gre; že gre; hvala Bogu. Samo, ko bi vi večkrat prišli k nam ali pa, ko bi kar pri nas ostali. Veste, gospod, potem oni drugi, gošarji, ne bi mogli priti. Tako je pa težko, da se nas Bog usmili."

V sobo je prišla kmetica in nadaljevala pripovedovanje o težavah in strahu, ki ga imajo pred partizani.

"Veste gospod; ravno na tepežni dan so prišli k nam. Štirje so bili in neka deklina z njimi. Veste, partizanka. Iz ljubljanske brigade, šolana, sedaj pa partizanka. O, Bog nas obvarij. Hlače nosi in njihovo kapo, pa revolver. Okrog vratu ima pa sivo ruto z belim robom. Ničvrednica. O, ko bi vi vedeli..."

Jože je prebledel. Vzbudila se mi je težka slutnja.

"Pijani so bili, tudi ona," je pripovedovala kmetica. "In kako grdo so govorili. Ne morem povedati, kaj vse sem morala poslušati v svoji hiši. Kakšne bogokletne besede iz ust šolanega mestnega dekleta! Nazadnje pa skoči k polici, sname jaslice, pa strga in vrže po tleh. Tedaj se mi sem mogla več premagovati. Nekaj je vzrojilo v meni. Pohrala sem jaslice in zavpila nanjo; sram naj jo bo, sem ji rekla in da jo bo že Bog kaznoval. Veste, gospod, naša mala je tako jokala. Jaslice so ji bili boter prinesli pred štirimi leti iz Ljubljane. Za spomin smo jih imeli na botra, ki so umrli v internaciji."

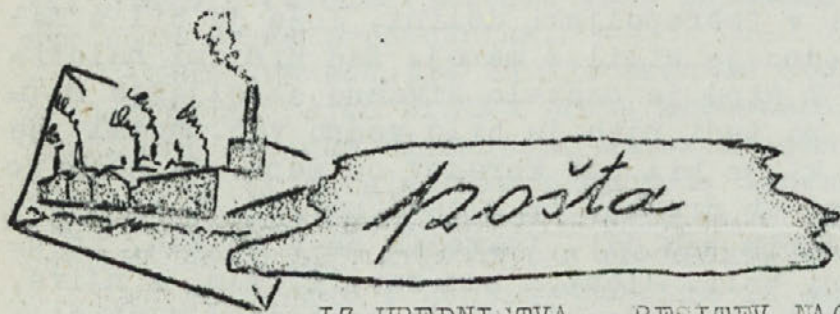
Nato mi prinese od nekod jaslice iz papirja v dveh kosih, ki jih je groba roka zmečkala in strgala.

"Mama, dajte, da jih vidim," je zaprosila mala. "Vidite, Jezuščka pa ni strgala."

Tedaj se pa Jože skloni k otroku. "Mi jih hočeš pokazati, jaslice? Daj, da jih vidim še jaz."

Čudil sem se, kako se je mogel toliko obvladati. Kajti videl sem, da ga je to strašno zadelo - partizanka je bila Majda!... Za trenutek se je z rokami dotaknil strganih jaslic, nato si je pa odpel ovratnik bluze, si snel z vratu srebrno verižico s svetinjšico Matere Božje in jo dal začudenemu otroku, kakor da je s tem hotel popraviti krivico - Majdino.

Poljanski

TAMWORTH.- Naslov našega župnika v Angliji je: Rev. Ignacij Kunstelj, Priest's House, Cefn Eithen, LOWER CWMTURCH, Swansea S. Wales.

IZ UREDNISTVA.- RESITEV NAGRADNE KRIZANKE v Božični številki:

Vodoravno: 1. in 15. Srečen Božič uspešno Novo leto vsem Slovencem; 2.: lire - Ervin - dort - Atos; 3.: oba - Sparta Korint - orl; 4.: ve - sto - ta - premori - IO; 5.: borza - alada; 6.: naiven - opojni; 7.: in - Ela - šel - at; 8.: jak - an - kz - spe; 9.: atom - krov; 10.: Oven - Mičl; 11.: mlad - DN - rt - sneg; 12.: rič - tla - skuta - ooo; 13.: ta - vre - li - jemo - Sar - Nr; 14.: erotika - kristjan.

Navpično: 1.: Slovenija - mrtev; 2.: ribe - Anatolia; 3.: era - bi - ko - vač - el; 4.: če - sove - med - vre; 5.: strela - trot; 6.: nepoznano - dleto; 7.: brata - naliv; 8.: Ovra - iks; 9.: žit - ae; 10.: Ina - SJ -

11.: KP - keks; 12.: udor - umrl; 13.: Sore - Toio; 14.: prima - ra - sv;
15.: etnološki - ste; 16.: trapez - Kajn; 17.: na - idol - kis - rac; 18.:
Oto - aj - srčno - ne; 19.: nori - Napoleon; 20.: oslonitev - Gore.

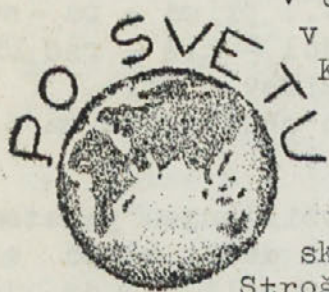
Imena izžrebanih reševalcev, ki prejmejo nagrade so objavljena na 6. strani.

DONCASTER.-- "Nekaj bi pripomnil, ker imam opravka s pošiljanjem paketov v Slovenijo. Vkolikor mi omenjajo, nimajo težkoč. Za en dežni plašč so plačali 40 din carine, za manjše paketiče nič." -- Pripomnili bi, da je priporočljivo na pakete napisati "Gift parcel - Darilo", ker bi ga kot takega ne smeli zacariniti.

IZ DOMOVINE PIŠEJO: "Težko je dandanes živeti pri nas, ker ni dovolj ni ti denarja, materijala pa tudi ne. Živila so na karte, te pa dobijo samo državni uslužbenci ali pa še ti ne vsi, če pač niso označeni kot do-bri in pravi. Tako je recimo na karte moka in to 12 kg; in lahko si je zamisliti položaj številne družine z 12 kg moke; prav tako je na karte sladkor in milo, ki pa ga je zelo mala količina. Mnogo stvari se dobi v prosti prodaji, toda cene so tako visoke, da je blago težko dosegljivo z malimi plačami. Blago za obleko stane 1.500 - 2.000 din, čevljev pa ni mogoče dobiti, če pa se, potem je cena za visoke čevlje 3-4.000 din. V zadrugah se ne kupuje z denarjem, temveč se mora zamenjati blago za blago, recimo kmet mora dati živila za obleko ali obutev. Še posebej mora-mo dati državi govejo živino, prašiče, krompir ter žito in prejmemo kar nakazilo, koliko je oddati treba. Kako je bilo včasih, ko smo lahko iz-birali, ko je bilo vsega dovolj, danes pa celo moški stradajo cigaret." Med drugimi cenami, navaja pisec še to, da stane navaden kmečki voz 20--25.000 din v primeri s prejšnjo ceno, ko je isti voz stal 3.-4.000 din v predvojni dobi.

LJUBLJANA.-- "Ljudska pravica" je objavila pod naslovom "Razširjevalci "Matjaževega glasu" pred sodiščem" sledeče: "Dne 27.nov.1948 je bila po javni ustni razpravi pri okrožnem sodišču mesta Ljubljane obsojena DeCo melli Pavla, uradnica pri ministerstvu za gradnje. V teku razprave je bi lo ugotovljeno, da je De Comellijeva s širjenjem ilegalnega lista "Ma = tjažev glas", katerega izdaja peščica sovražnikov nove FLRJ, ki se je u = dinjala tujim imperialistom, širila državi in ljudstvu sovražno propa = gando, v kateri so bili zaobseženi pozivi za zrušitev obstoječe državne ureditve, blatenje naših najvišjih predstavnikov, kakor tudi navodila in pozivi na špionažo in sabotažo. Dalje je De Comelijeva v krogu svojih somišljenikov razširjala pamflete, v katerih so blateni posamezni pred = stavniki naše države in KP. Ker je sodišče ugotovilo, da je imela De Co mellijeva pri razširjanju take propagande za cilj destruktivno vplivati na delovni polet našega ljudstva, kakor tudi z lažmi in klevetami obla = titi našo obstoječo državno oblast in njene predstavnike ter tako škodo vati splošnim naporom za izvedbo našega petletnega gospodarskega plana, je bila obsojena na 12 let odvzema svobode s prisilnim delom in pet let odvzema državljanskih pravic." -- [V istem procesu] sta bila obsojena tudi Komljanec Jože z Zaloške ceste 121, uslužbenec pri gradbenem podjetju RIO Moste in Ojster Janko, trg.pomočnik brez stalnega bivališča. "Ljud.pra = vica" pravi: "Ljudsko sodišče je, upoštevajoč okolnost, da list MG obse = ga najhujš strupeno in sovražno propagando proti demokratični FLRJ, ob = sodilo Komljanca Jožeta na osem let zaporá s prisilnim delom in tri le = ta izgube državljanskih pravic." Ni omenjena višina kazni odmerjena Oj = ster Janku.

"KLIC TRIGLAVA" izhaja 14-dnevno. Naročnina znaša 12/-polletno in 6/- četrtletno. PORAVNAJTE NAROČNINO!!! Naslov: Klic Triglava, Miners Ho = stel, TWOGATES, Tamworth, Staffs., England.

V decembru se je zaključilo zasedanje Glavne Skupščine OZN v Parizu. Sporazum je bil dosežen glede stalne komisije za Korejo/na Daljnem Vzhodu/, komisije za Palestino, ki jo bodo sestavljali predstavniki USA, Francije in Turčije; deklaracije o človeških pravicah in prepovedi ubijanja iz rasne mržnje /kot so Nacisti načrtno morili Žide/. Nerešena so ostala vprašanja Berlina, Grčije, italijanskih kolonij in sprejema novih članov v OZN.-

Stroški zasedanja so znašali en milijon funtov mesečno.- Naslednje zasedanje Gl.Skupščine bo 1.aprila v New Yorku.

Velesile so se sporazumele, da obnove razgovore za sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo.

USA,Anglija,Francija in Beneluxove dežele so se sporazumeli,da postavijo celotno nemško proizvodnjo v Porurju pod mednarodno kontrolo,ta ko, da bo možno nadzorovati, kam gredo surovine in ne bo možno na skrivaj izdelovati kakega orožja. Ta komisija bo tudi določala, kdo bo do bil rurski premog, jeklo in koks. Nemška vlada v Porurju se s tem ne so glaša in bo prišlo verjetno do bojkota tega zavezniškega sporazuma.- Volitve v Berlinu so izpadle 83% v korist Zapada.

Na Madžarskem so aretirali papeškega nuncija kardinala Mindszenty-a pod pretvezo, da je dajal špionažna poročila "neki tuji sili" in delo = val za vzpostavitev Habsburške monarhije.

Med Anglijo in Jugoslavijo je bila sklenjena trgovinska pogodba, po kateri bo Jugoslavija poslala Angliji na tisoče ton živil /goveje,ovčje in kozje meso, kokoši, ribe, jabolka in na milijone jajc/, za 100.000 hiš lesa in 3.000 ton tobaka. Anglija bo dala v zameno tekstilne proizvode, surovine, petrolej, kemikalije in stroje. Pogodba bo trajala do 1. oktobra 1949.- Poravnana je bila tudi odškodnina za angleško imetje po državljeno v Jugoslaviji. Anglija je dobila namesto zahtevanih 12 milijonov funtov -- štiri in pol.

Titov petletni gospodarski načrt bo letos sprovajala v Jugoslaviji skupina angleških strokovnjakov, ki se nahajajo že osem mesecev v Jugoslaviji in so dobili na razpolago vse potrebne podatke. Ta načrt predvi = deva izpremenitev Jugoslavije iz poljedeljske v industrijsko deželo.

Tito je imel pred kratkim govor v parlamentu, v katerem je dejal,da Sovjeti in ostali "sateliti" bojkotirajo jugoslovanske gospodarske napo = re. Doslej, je dejal Tito, je Jugoslavija zalagala vse vzhodne dežele z živim in drugimi proizvodi, odslej pa je Jugoslavija prisiljena nave = vati trgovinske stike z Zapadom.

Na Daljnem Vzhodu so Holandci podvzeli oboroženo akcijo napram upor = nikom v Indonesiji. USA je zaradi tega ustavila Holanski Marshallovo po = moč. Holandci pa pravijo, da je uporniška akcija komunistična. Ameriški generali se z ustavitvijo pomoči ne strinjajo.

Kitajski komunisti napredujejo počasi proti južni Kitajski,srcu Čang kajškove oblasti. Amerika pritiska na Čang-kajška, da prične s komuni = sti mirovne razgovore, ki naj bi dovedli do skupne vlade s komunisti.

Ameriški poveljnik na Japonskem Mac Arthur zahteva pojačanje ameri = ških oboroženih sil na Japonskem zaradi komunističnega prodora na Kitaj = skem. Možna je tudi ponovna oborožitev Japoncev, kljub odločbi, da se Ja = ponska ne sme več vojaško dvigniti.

0000000000000000

NAGRADNA KRIŽANKA: Od 14 poslanih rešitev, sta bili pravilni le dve,če = prav je bila upoštevana napaka v skici pod št.20. - Izžreban je bil g. P.F. iz Blackshaw Moor-a, ki bo prejel nalivno pero. Druga pravilna re = šitev/bo dala reševalcu pravico na enoletno brezplačno naročnino K.T.To je g.B.P. iz Bury-a.